

Obsah

I. Trochu víc podhoubí 13

Co byla a hlavně nebyla krymská válka ● Úvodem o malém zmatku v datech, mírách a váhách ● Dvě velmoci s naprosto rozdílným názorem na jednu věc ● Kostky jsou vrženy, ale Británie se tváří, že je nepočítá ● Vše odstartovaly brambory? ● Rakouská vděčnost a uherská prohra? ● Turistika ke Svatému hrobu ● Kdo má klíče vyhrává?

II. Všehoschopní diplomaté..... 31

Výbušný a arogantní ● Jedna nula pro Stratforda v prvním kole ● Mohlo za to počasí ● Až neuvěřitelná psychologická masáž ● Ve skutečnosti šlo jen o obilí, ale také trochu o peníze ● Agresivní Rusko ● Sultán Abdülmecid I. ● První rozhovor s ambasadorem ● Druhý rozhovor s ambasadorem ● Třetí rozhovor s ambasadorem ● Nikdy neuskutečněný čtvrtý rozhovor ● Vtipný, přitom údajně pochybného charakteru ● Ruský slon v tureckém porcelánu ● Když se Napoleonovi podařilo ulomit u ucha džbán ● Škatulata, hejbejte se... ● Firman není sened ● Poslední chabé pokusy, kdy Paskevič radil nedělat nic

III. Raději nevyhrát? 61

„Samostatná“ dunajská knížectví ● Když válka ještě jen klepe na dveře ● Vidin, Calafat, Cetate, Isaccea, vyhlášení války

Oltenița 66

Nešťastné rozhodnutí ● Chudák Dannenberg ● Ukřivděný Pavlov a ti druzí ● Válka začínala, ale obilí stále vyhrávalo ● Sankt Petěrburg – Olomouc – Berlín – Sankt Petěrburg ● Ulice promluvila ● Oficiálně začínáme ● Klíčem bude Silistra? ● Odpoutání pozornosti, to je to, oč tu běží

Sinop 86

Nachimov čekal do posledního okamžiku ● Kdo by se Turka bál ● Dal jim volnou ruku ● Paixhansova děla ● Sčítání škod ● Konec jedné éry

IV. Válka začíná i pro ostatní..... 101

Politická zemětřesení ● Sedmá velmoc klepe na dveře ● Logická „neutralita“ urazila všechny ● Za pět minut dvanáct ● Skutečné vyhlášení války ● Odjezd lorda Raglana na frontu ● První výsledky a nečekанý pokles cen

V. Zatracená personalistika 113

Zlatí byrokraté

Vrchní velitelé po anglicku 115

Tak trochu nešťastná figura ● Druhý vrchní velitel ● Třetí vrchní velitel

Francouzi byli o mnoho mladší a zkušenější 119

První francouzský velitel přezdívaný Afričan ● I druhý velitel si ostruhy vysloužil v Alžíru ● Poslední Afričan v akci

Zajímavá věková struktura 123

Jeich ruské protějšky – někteří jim nadávali do zbabělců 128

Nakonec ho zachránilo špatné zdraví ● Měl na co navazovat, v dobrém i zlém ● Slavná admirálská trojka ● Viceadmirál V. A. Kornilov ● Viceadmirál P. S. Nachimov ● Kontradmirál V. I. Istomin

Kdo s kým a proti komu 137

Napoleonovi úžasní ● Armáda Jeho Veličenstva ● Osmanská říše ● Sardinské království ● Mikulášova armáda ● Elita na lodích ● To nebyli dobrovolníci, ale státem placení vojáci

VI. Na Dunaji končíme, pánové 155

Silistra podruhé ● Jedno z mnoha překvapení, Paskevičovo dupnutí na brzdu ● Druhé, „konečné“ Paskevičovo dupnutí ● Poprvé Totleben, naposledy Schilder a Silistra ● Osvoboditelé jsou tady ● Cholera poprvé ● Nedělají nic, jen pohřbívají kamarády... ● Místo podrobných map turistický průvodce ● Kam až se dostaly konstantinopolské vlečné čluny ● Něžné polovičky – ženy, manželky a ty ostatní

VII. Námořní experimenty roku 1854 173

Konečně věděli, co chtějí ● Jak na zemi, tak na moři a možná ještě o chvíli dřív ● První výstřely v mlžném Černém moři ● Smutný start ● Bombardování Oděsy ● I Rusové měli smysl pro čest ● Blokáda ● Mor a cholera ● Asi to nebude až tak složité ● Čestný útěk do Paříže ● Starosti i jinde ● Jako bychom to neznali i dnes ● Velkoknížecí výjimka na ruské straně ● Okupované finské velkoknížectví v boji proti nepříteli ● Plnou parou pro vítězství ● Najednou bylo třeba spěchat ● Co se od nich vlastně dalo čekat? ● Hlavně nic neriskovat ● Ostuda u Gamlakarleby, taky u Halkokari nebo u Kokkoly ● Nejprve Hanko ● Co bychom chtěli a co ve skutečnosti z Londýna požadujeme ● Následoval Bomarsund ● A co dál? ● Švédská tečka, protentokrát ● Bomarsund ● Bomarsund pevnost ● Pracné dobývání? Ale kdepak, dělostřelecké cvičení! ● Nikdo ty rozvaliny nechtěl ● Byli

někteří, kdo hodlali pokračovat ● Obětní beránek neboli mouřenín udělal své, mouřenín může jít ● Malá rekapitulace, proč to jinak dopadnout ani nemohlo

Jinde se také střílelo 224

Kde proboha jsou ty Solovecké ostrovy? ● Na opačné straně světa ● *Aurora* a *Dvina* v Pacifiku ● Pallada, ruský klíč k Japonsku ● Petropavlovsk na dohled ● Admirál, který se zastřelil ● Rusy smeteme! ● Pohřeb, deziluze a druhý velmi krvavý pokus ● Admirál nezůstal osamocený ● Co je, jak vznikl a kdo dostával Victoria Cross ● První adepti a držitelé Victoria Cross

VIII. Krym 241

Trocha krymského místopisu a sevastopolské historie ● Budování Sevastopolu ● Ušakov, Sevastopol a tradiční nedostatek peněz ● Lazarevův otisk ● Ještě jednou peníze ● Jaro a léto 1854 v Sevastopolu ● Kavkaz, Oděsa nebo Krym? ● Suchou nohou na Krymu ● Šest a půl krát pět kilometrů

Alma 255

Ve čtyři hodiny ráno ● Všude, kam se podíváš, leželi ranění a mrtví ● Došlo k tomu, co nikdo nečekal a nejméně Rusové ● Smutný konec Saint-Arnauda ● Menšikovovo „geniální“ rozhodnutí ● Totleben přichází ● Nekompetentní Moller se naštěstí rozhodl sám ● Kornilov vrchním velitelem obrany města ● Bez přístavu na suchou zem nelez

IX. Obléhání 277

První velké bombardování ● Kornilovova smrt ● Dřevěné zdi proti kamenným ● Bůh stál opět na ruské straně ● Ve dne se střílí, v noci opravuje a buduje ● Čtvrtý bastion a štucerníci

Balaklava 288

Hlášení generálporučíka Liprandiho ● Bitva u Balaklavy nebo také u Kadikoi ● Přípravy nutné pro zdárný výsledek ● Začátek představení ● Kdo vlastně může za slavnou Tenkou červenou linii, generál Campbell, nebo novinář W. H. Russell ● Jak se bezbřehá hloupost dokáže změnit během jednoho dne ve slavnou historickou událost ● Zmasakrovaný útok Lehké brigády ● Překvapivě slavný útok Lehké brigády ● Dohry „slavného“ vítězství aneb osudy tří ze čtyř ● Jen málokdo ví, že u Balaklavy zahynul důstojník rakouské armády

Závěrečný pokus – Inkerman 308

Taková malá předbitva ● Příliš složitý kombinovaný útok ● Nedočkávat Sojmonov ● Konečně dorazil i Pavlov ● „Generál zima“ očima spojenců ● Jak to viděl W. H. Russell – bouře versus armády ● Zima pracuje ● Plány nahrazovaly cestopisy, vzpomínky, všechno se hodilo, přitom na mapě to vypadalo dobře

- Malá podzimní statistika ● Zima přichází ● Klíčová Malachovská mohyla
- Když náhodou zahlédnete člověka, raději se zastavte ● Francouzi se nevzdali
- Idylka v zákopech ● Ještě jednou konec listopadu ● Co se do oficiálních hlášení většinou nedostalo ● William Howard Russell, 28. listopadu ve čtyři hodiny odpoledne, Balaklava ● Jejich imperátorská Veličenstva ● Menšikov odchází, Gorčakov přichází ● Oblíbené noční boje a boje pod zemí ● Změna cíle
- Opět jeden velmi výmluvný dopis ● Zaznamenáno W. H. Russellem ● Dárek z nebe ● Opevnění na Zeleném vršku ● Nebyli by to Italové, kdyby nevyužili příležitosti ● Nečekaně odchází Mikuláš I. ● Zesilování obrany pokračuje
- Zoufalý nedostatek střelného prachu a Istominova smrt ● S příchodem jara se vše začalo měnit ● Došlo i na druhé bombardování ● Chvála ostřelovače ● Snad jediný vynález, který válku opravdu vyhrál ● Jinde bouchalo šampaňské ● Slavný sevastopolský obrkrtek ● Ani Niel příliš nevěřil pádu města ● Reduty, které nešlo obejít ● Třetí bombardování města, boje o Kamčatskou lunetu a nejen o ni
- Ztráta redut ● Čtvrté bombardování města ● První generální útok ● Fentonovy dopisy z pracovní „dovolené“ ● Ztráta Totlebena ● Raglanova smrt ● Střílejí, kopou a umírají ● Velký Redan a co dál?

Bitva na Černé373

Zbyteční mrtví ● Už to tady bylo ● Hledání oficiálního viníka ● Páté bombardování Sevastopolu ● Nerozhodný Gorčakov ● Rozhodující boj ● Jinde už se to moc nepovedlo ● Smutný odchod provázely ohňostroje ● Město je naše a co dál? ● Příliš krvavé rozvaliny

Černé moře 1855392

Největší změny ● Stará myšlenka opět na scéně ● Přípravy výpravy na Kerč ● Canrobertovi Kerč zlomila vaz ● Azovské moře, takový malý spojenecký rybník ● Bombardování Kinburnu ● Jen se manévrovalo ● Nečekaná návštěva ● Krym je prostě úchvatný ● Bouřlivé repete ● Admiralita měla nelíbenou radost! ● Přípravy pro rok 1856

X. Druhý debakl na Baltu, boje na Kavkaze

a Dálném východě roku 1855.....409

Jen blázen opakuje svoje chyby? ● Přesné dispozice prvního lorda Admirality sira Charlese Wooda ● Kampaň 1855 na Baltu začíná ● Tentokrát řádl britský tisk ● Pikniky a miny ● Kdy a kam? ● Dělat svou práci ● Sveaborg ● Jak Sullivan k překvapení přišel ● Z nouze ctnost? ● Sveaborg neexistuje! ● Když levice neví o pravici ● Málem si války na Krymu ani nevšimli – Kavkaz, Kars a další ● Pád Karsu a co způsobil ● Pokus Omera Paši ● Příliš zbrklý útok ● Malé intermezzo udatné rodiny Omerů ● Sníh, hlad a ruští kozáci ● Význam pádu pevnosti

XI. Vytoužený mír 433

Vídeňská jednání ● Mír potřeboval snad každý ● Nátlak v mezích slušnosti
● Hrátky před pařížským kongresem ● Tři měsíce rozmluv, domluv a veselí
● Stín „vzteklého zvířete“ nad kongresem ● Velké stěhování ● Hlášení generála
sira Williama Codringtona lordu Panmuremu

XII. Epilog. 443

Paradoxně se vítězné výsledky války projeví na burzách zcela opačně ● Když
přece nejde o peníze ● Turecká tečka ● Definitivní tečka ● The New York Times,
20. srpna 1860 ● V betlémské bazilice Narození Páně se popraly církevní úklidové
čety

Plán obleženého Sevastopolu 450

Přílohy 453

Sedmá velmoc 454

Někteří prostě první byli ● Otázka jménem William Howard Russell ● Co nelze
Russellovi upřít ● Litografie Diamantové baterie ● „Fotografisté“ ● Opravdu
prvním byl Carol Popp de Szathmari ● Přesto je Roger Fenton nejznámější
● Skvělá fotomanipulace veřejného mínění ● Robertson & Beato ● Ani Francouzi
nezůstali pozadu... ● Trochu jinak to vypadalo v Rusku

Chronologie 469

Míry a váhy 473

Vybraná literatura a prameny 474